

Nr 59

LANDSKAPSLAG

om läroavtalsutbildning

Föredragen för Republikens President den 13 februari 1998

Utfärdad i Mariehamn den 4 juni 1998

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om läroavtalsutbildning, de villkor som gäller för läroavtal samt om de myndigheter som beslutar i de frågor som hör till lagens tillämpningsområde.

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

läroavtal: ett med stöd av denna lag skriftligt ingånget arbetsavtal, enligt vilket den ena parten, lärlingen, förbinder sig att åt den andra parten, arbetsgivaren, under dennes ledning, uppsikt och handledning utföra arbete mot ersättning för att erhålla yrkeskunnighet i ett visst yrke eller inom ett delområde av ett yrke,

läroavtalsutbildning: läroavtalsbaserad yrkesundervisning i arbetslivet i samband med praktiska arbetsuppgifter kombinerad med teoretisk undervisning.

2 kap.

Utbildningen

3 §

Allmänt

Läroavtalsutbildningen kan ordnas som grundutbildning, kompletteringsutbildning, vidare-

utbildning eller fortbildning. Läroavtalsutbildningen är öppen för alla personer som har fyllt 15 år och som har genomgått grundskolan eller inhämtat motsvarande undervisning på annat sätt.

Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl bevilja person som har fyllt 15 år men som inte genomgått grundskola eller inhämtat motsvarande undervisning rätt att ingå läroavtal.

4 §

Målsättning

Målsättningen för läroavtalsutbildningen är att ge lärlingen sådana teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att kvalificera sig för uppgifter i arbetslivet och som motsvarar kravet på utbildad arbetskraft inom respektive yrkessektor samt att största delen av utbildningen kan erhållas på en arbetsplats.

Utbildningen leder till examen på gymnasialstadienivå inom ett visst yrke eller inom ett delområde av ett yrke eller annan examen med angiven yrkesinriktning.

5 §

Undervisning

Den teoretiska undervisningen handhas av landskapets skolor eller av någon annan av lärlingsnämnden godkänd utbildningsanordnare.

Den praktiska undervisningen handhas av den eller de arbetsgivare som genom läroavtalet godkänts att utbilda lärlingar. Om flera arbetsgivare tillsammans påtar sig ett utbildningsansvar skall detta framgå av läroavtalet. Av läro-

¹⁾ Ls framst. nr 22/1996-97
Ku bet. nr 7/1996-97
Stu bet. nr 2/1997-98

avtalet skall även framgå vem av arbetsgivarna som är huvudansvarig för undervisningen.

Läroplansgrunder, läroplanen för kärnämnen och läroplanerna för de yrkesinriktade utbildningsprogrammen som fastställts med stöd av landskapslagen om utbildning efter grundskolan (52/97) skall i tillämpliga delar iaktas vid utformningen av utbildningen enligt denna lag.

6 §

Undervisningsspråk

Undervisningsspråket är svenska.

Vid språkundervisning kan respektive språk användas som undervisningsspråk. Vid tillfällig undervisning kring visst tema kan undervisningsspråk som anknyter till temat användas.

I enlighet med landskapsstyrelsens tillstånd får även annat språk än svenska användas som undervisningsspråk.

3 kap. Förvaltning

7 §

Allmänt

Den högsta ledningen av och tillsynen över läroavtalsutbildningen ankommer på landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen biträds av en lärlingsnämnd som ansvarar för den löpande verksamheten och dess koordinering.

Närmare bestämmelser om förvaltningen av läroavtalsutbildningen kan vid behov intas i landskapsförordning.

8 §

Lärlingsnämnden

Lärlingsnämnden tillsätts av landskapsstyrelsen för fyra kalenderår i sänder. Lärlingsnämnden består av högst sex medlemmar. Flerparten av medlemmarna i nämnden skall inneha sakkunskap om arbetslivet inom de yrkesområden där de flesta lärlingar finns i landskapet. Bland nämndens medlemmar utser landskapsstyrelsen ordförande och vice ordförande. För varje medlem utses en personlig ersättare, för vilken i tillämpliga delar bestämmelserna om medlemmarna gäller.

En av landskapsstyrelsen utsedd tjänsteman fungerar som föredragande och sekreterare i lärlingsnämnden.

Landskapsstyrelsen får entlediga en medlem från uppdraget innan mandattiden har gått ut. Om en medlem entledigas eller avlider skall en ny medlem tillsättas för den återstående tiden.

Landskapsstyrelsen bestämmer arvoden och andra ersättningar till medlemmarna i lärlingsnämnden.

Närmare bestämmelser om nämndens uppgifter och andra omständigheter av betydelse för nämndens verksamhet kan utfärdas i landskapsförordning.

9 §

Mötesbestämmelser

Lärlingsnämnden sammankallas av ordföranden eller vid förfall för ordföranden av vice ordföranden. Lärlingsnämnden skall sammankallas för behandling av visst ärende då minst tre av lärlingsnämndens medlemmar det kräver.

Lärlingsnämnden är beslutför då ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Beslut fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst, utom vid personval då lotten avgör.

Vid behandling av ärende skall de i 16 § landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse (42/71) ingående bestämmelserna om jäv iaktas i tillämpliga delar. Har frågan om jäv uppkommit skall frågan omedelbart avgöras. Den som jävet gäller skall delta i avgörandet av frågan om jäv. Om jäv ansetts föreligga skall den jävige avlägsna sig från mötet för den tid ärendet behandlas.

Vid lärlingsnämndens möten förs protokoll som undertecknas av ordföranden och sekreteraren samt justeras på det sätt som sätt lärlingsnämnden bestämmer.

10 §

Reglemente

Lärlingsnämnden kan anta ett reglemente. Reglementet skall fastställas av landskapsstyrelsen.

4 kap.

Läroavtalet. Arbetsgivarens och lärlingens rättigheter och skyldigheter

11 §

Godkännande av läroavtal

Läroavtalet skall godkännas av lärlingsnämnden för att träda i kraft.

Läroavtalsförhållandet skall följa en individuell studieplan som fastställs av lärlingsnämnden i samband med godkännandet av läroavtalet. Studieplanen skall bifogas läroavtalet.

Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om avtalets innehåll, form och villkor för godkännande samt om studieplanen.

12 §

Lärlingen

Lärlingen har rätt till undervisning och handledning i en trygg undervisnings- och arbetsmiljö. Lärlingens sammanlagda arbets- och skoltid per dag skall inte överskrida den dagliga arbetstid som gäller för arbetstagare inom det yrkesområde där lärlingen fullgör sin utbildning.

Lärlingen skall utföra sina uppgifter omsorgsfullt, göra sig förtrogen med de krav som gäller för att kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet med framgång samt aktivt delta i planerad undervisning.

13 §

Arbetsgivaren

Arbetsgivaren skall se till att lärlingen har möjlighet att utföra arbetsuppgifter under den handledning och övervakning som förutsätts för att hon eller han skall nå yrkesskicklighet samt att lärlingen bereds möjlighet att delta i den teoretiska undervisningen.

Arbetsgivaren skall delta vid utarbetandet av den individuella studieplan som bifogas läroavtalet.

För varje enskild lärling skall arbetsgivaren utse en ansvarig handledare. Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om vilka krav som skall ställas på handledaren.

Om lärlingsförhållandet utvecklar sig på ett sådant sätt att det inte är möjligt att ge lärlingen en tillfredställande undervisning skall arbetsgivaren underrätta landskapsstyrelsen om detta.

14 §

Bedömning

Efter avslutad eller avbruten utbildning erhåller lärlingen ett betyg. Ett slutbetyg tilldelas lärling som har fullgjort läroavtalsutbildningen, medan ett skiljebetyg tilldelas lärling som har avbrutit utbildningen.

Bedömningen av den praktiska undervisningen utförs av arbetsgivaren enligt de bedömningsgrunder landskapsstyrelsen fastställt. Vid skolans eller annan utbildningsanordnarens bedömning av den teoretiska undervisningen tillämpas de bedömningsgrunder som används inom motsvarande skolbunden undervisning.

Slutbetyg och skiljebetyg utfärdas av lärlingsnämnden. Närmare bestämmelser om betyg kan utfärdas i landskapsförordning.

15 §

Rättelse av bedömning

Lärlingen har rätt att få veta hur bedöm-

ningsgrunderna tillämpats på henne eller honom.

En lärling som är missnöjd med bedömningen av sin studieprestation kan skriftligen eller muntligen begära rättelse av den som utfört bedömningen inom 14 dagar från det att lärlingen fått del av bedömningen. Är lärlingen missnöjd även med rättelsen skall ärendet hänskjutas till landskapsstyrelsen som kan ålägga läraren eller arbetsgivaren att företa ny bedömning eller besluta vilket vitsord lärlingen skall erhålla.

16 §

Arbetstid, semester och arbetskydd

På läroavtal tillämpas vad som i fråga om arbetstagare är föreskrivet om arbetstid, semester, arbetskydd och annat skydd för arbetstagaren.

5 kap.

Förändringar i läroavtalet

17 §

Byte av lärlingsplats

Om arbetsgivaren upphör med sin rörelse, försätts i konkurs eller dör, inte längre uppfyller villkoren som utbildare eller lärlingsnämnden finner att undervisningen inte sköts på ett tillfredsställande sätt skall lärlingsnämnden medverka till att skaffa en ny lärlingsplats för resten av lärotiden. Den nya arbetsgivaren träder in i läroavtalet i den tidigare arbetsgivarens ställe. Lärotiden med den nya arbetsgivaren kan med lärlingsnämndens samtycke förlängas med upp till ett år om den undervisning lärlingen fått varit bristfällig.

18 §

Läroavtalets giltighetstid

Läroavtalet upphör att gälla vid avtalstidens utgång eller då avtalet har upphävts.

19 §

Hävning av läroavtal

Är avtalsparterna eniga om att häva läroavtalet kan avtalet hävas efter att lärlingsnämnden underrättats skriftligen av arbetsgivaren.

Läroavtalet kan hävas av lärlingsnämnden om undervisningen inte sköts i enlighet med denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om lärlingen är minderårig har vårdnadshavaren rätt att häva läroavtalet om hävningen är nödvändig på grund av lärlingens uppfostran, utveckling eller hälsa.

Utöver vad som föreskrivs i 3, 43 och 44 §§ lagen om arbetsavtal (FFS 320/1970) samt

3a §, 49 och 50 §§ sjömanslagen (FFS 423/1978) kan läroavtalet upphävas ensidigt, om arbetsgivaren upphör med sin rörelse, försätts i konkurs eller dör.

**6 kap.
Kostnader**

20 §

Studiesociala förmåner

Den teoretiska undervisningen är avgiftsfri för lärlingen.

Lärlingen har under den tid hon eller han deltar i den teoretiska undervisningen rätt till motsvarande studiesociala förmåner som de studerande har vid landskapets skolor. Om den teoretiska undervisningen erhålls hos en annan utbildningsanordnare än landskapet finansieras undervisningen och med den sammanhängande förmåner av landskapet i enlighet med vad som närmare anges i den individuella studieplanen.

Lärlingen har under den tid hon eller han deltar i den teoretiska undervisningen rätt till studiestöd i enlighet med vad som är särskilt föreskrivet om studiestöd för studerande vid en skola på motsvarande nivå.

21 §

Utbildningsersättning

Arbetsgivaren har rätt till utbildningsersättning. En överenskommelse om storleken på ersättningen skall träffas mellan arbetsgivaren och lärlingsnämnden innan ett läroavtal godkänns.

Närmare bestämmelser om utbildningsersättning kan utfärdas i landskapsförordning.

Mariehamn den 4 juni 1998.

ROGER JANSSON
lantråd

7 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Tillämpning av lagen om arbetsavtal och sjömanslagen

Om inte annat är föreskrivet i denna lag eller i någon bestämmelse som utfärdats med stöd av den skall på läroavtal tillämpas vad 7, 8, 15-19, 22-34, 34a-34c, 34g, 34h, 35, 51, 52 och 54 §§ lagen om arbetsavtal samt motsvarande bestämmelser i sjömanslagen föreskriver om arbetsavtal.

23 §

Ändringssökande

Beslut som landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med vad där- om i rikslagstiftningen är föreskrivet.

24 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Genom denna lag upphävs, såvitt gäller giltigheten i landskapet Åland, lagen om läroavtalsutbildning (FFS 1605/1992) jämte ändringar som tillkommit före den 1 januari 1997.

Harriet Lindeman
föredragande ledamot